

౧

అదిసము లట్టివి. అప్పటి కింకను గాంధి ఇర్విన్ సంధి కుదరలేదు. భారతజాతి అగ్నిపరీక్షయం దున్నది. శాసనోల్లంఘన వాయువులు తీవ్రరూపమున ఆసేతుహిమా చల పర్యంతము వీచుచున్నవి. విదేశవస్తు బహిష్కరణము విరివిగ కొనసాగుచున్నది. స్వదేశదీక్షావ్రతములు సక్రమముగ నెరవేరు చున్నవి. అందరును అసహాయోద్యమము నందు పాల్గొనుచున్నారు. తల్లి తనకుమార్తె నాశీర్వాదించి శాంతి సమరమునకు బంపు చున్నది. తండ్రి కొడుకును దీవించి అసహాయోద్యమమునకు నాహుతి యొసంగుచు న్నాడు. ముదుసలి మనుమని పురికొల్పి శాసనోల్లంఘనమునకు పంపుచున్నది. అత్త కోడలి నుత్సాహపరిచి సమరమున కురికించు చున్నది. మామ అల్లునికి ధైర్యముచెప్పి బహిష్కరణాస్త్రము ప్రయోగించు బంటుగ బంపుచున్నాడు. భర్త భార్యకు బుద్ధిచెప్పి భారతస్వాతంత్ర్యయుద్ధమునకు నామెను బలి యొసగుచున్నాడు. భార్య భర్తకు నీతినేర్పి దాస్యశృంఖలములను వ్రేంపు వీరునిగ యుద్ధ మునకు బంపుచున్నది. భారతజాతిత్యాగ సహనములను జూచి ప్రపంచము దిగ్భ్రమ జేందినది.

౨

“జగ మొక విచిత్ర నాటకరంగము. అందు భారతజాతి యొక వింతపాత్రను ధరించి నది. యుగయుగములనుండియు దాన్యము ననుభవించుచున్నది. మానవకోటియందు మతములపై మతము లుద్భవించి ప్రకాశించి నవి; నశించినవి. ప్రపంచపుపునాదులను సడలించు సాంఘిక విప్లవము లెన్నియో పుట్టినవి; గిట్టినవి. కాని భారతజాతి వాని నంటియు నంటనట్లు, ముట్టియు ముట్టనట్లు కాలప్రవాహమున దేలిపోవుచున్నది. మానవ సంఘములకు నూతనోత్తేజమునొసంగు మహా విప్లవము పరాసుసామ్రాజ్యమునందు పుట్టి శతాబ్దములతరబడి త్రిశంకుస్వర్గము ననుభవించిన చండశాసనులైన రాచమూకల యొక్క వేడిరక్తము వెల్లువలై వీధులయందు ప్రవహించుగాక! సకల చరాచరములందు సహజముగ ప్రవహించు స్వేచ్ఛావిద్యుద్వాహినీశక్తిని సంపాదించుకొనుటకై అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు రణభేరి మ్రోగించు గాక! కోటీశ్వరుల గుండెలు పగులునట్లు సర్వమానవులు సమముగ సుఖించు సామ్య వాద సాంఘికవిప్లవము రష్యాయందు పుట్టి మానవమండలియొక్క పునాదులను గదల్చు గాక! వానిని గుఱించి భారతజాతి కిసుమంతయు బట్టదు. భావోద్రేకము కలుగదు.

చలింపదు. టర్కీ ప్రజాస్వామికమునందు కెమల్ పాషా ప్రాధాన్యమువహించి స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చిన భారతజాతికి బలికినదేమి? జపానుచే చైనాయందు 'మంచుకూ' రాష్ట్రము కల్పింపబడిన భారతజాతికి పోయినదేమి? అమెరికనులనుండి ఫిలిప్పైను దీవులు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించిన భారతజాతికి కలిగినదేమి? జర్మనీయందు హిట్లరుచే యూదులు వేటాడబడిన భారతజాతికి నష్టమేమి? భారతజాతిదృష్టిలో హిట్లరు "నాజీ" సిద్ధాంతములు నాస్తికములు. మస్సులోని యొక్క "ఫేసిజము" తత్వము పనికిమాలినది. లెనిన్ యొక్క "సామ్యవాద" సూత్రము అసాధ్యమైనది. రూసోయొక్క "మానవ హక్కులు" కలలోని వార్తలు—నిర్జీవజాతి. కర్మసన్యాసము మెండు. క్రియాశూన్యత నిండు. చలనములేదు. భావము శూన్యము. ఉద్రేకము సున్న. యుగయుగముల నుండియు జాతి క్రుశ్చిక్రుశ్చి మ్రగ్గుచున్నది. క్రియాశూన్యమైన ఉపన్యాసములు, కర్మ శూన్యమైన వేదాంతములు భారతజాతి సొమ్ములు. ప్రపంచవాసులకు భారతదేశము Ethnological Museum. ప్రపంచపటము నుండి భారతదేశ స్వరూపమును తుడిచిపెట్టుటయే మంచిది. నిర్వీర్యమైనట్టియు, నిర్జీవమైనట్టియు నీజాతి పృథ్వీతలముపై నున్న నేమి, ఊడిన నేమి?" పశ్చిమ సారస్వతములను గ్రోలిన మేధావుల యూహ లివి. ఇట్టి జాతీయం దుద్భవించిన కౌపీనవస్త్రధారియొకడుసూర్యా

స్తమయము గాని మహాసామ్రాజ్య చక్రములను త్రిప్పుచున్న రాజకీయధురంధరులు దిగ్భ్రమ జెందునటులు అరువదివేలమందిని యుద్ధరంగమునకు పంపగలిగెను.

3

కోట్లకొలది రూఢ్యముల విలువగల విదేశవస్తు సముదాయములు బాంబాయి నగరమునందు విక్రయములేక పడియున్నవి. విదేశవస్తు బహిష్కరణాస్త్రము వాయువేగమున భారతావనిని చుట్టివచ్చుచున్నది. విదేశవస్తు క్రయవిక్రయదారులు దిగులొందిరి. ఉత్పత్తిదారులు భయమొందిరి. కార్మికులు వెరగొందిరి. పాలకులు దిగ్భ్రమజెందిరి. మాంచెప్పరునందు మిల్లులు మూయబడెను. లాంకపైగు కర్మాగారముల తలుపులు వేయబడెను. బాంబాయి కొట్టులకు తాళములు వేయబడెను. కాంగ్రెసునిందితుల నోళ్లు బంధింపబడెను.

కాని, పట్టణ మొకటి కలదు. అందలి వాస్తవ్యుల వాంఛలు వేరు. వారికి బహిష్కరణమనిన తలనొప్పి. విదేశ మనిన వింతవెట్టి. స్వదేశమనిన సకిలింపు. ఖాదీయనిన కసరింపు. ఇంగ్లాండునిన ఇకిలింపు. ఒరులు చెప్పినది వినరు. పరులు చూపినది కనరు. వారికి తట్టదు. ఎదుటివారు చెప్పినది కిట్టదు. దేశమేమైనను వారికి పట్టదు. విదేశవస్తు బహిష్కారోద్యమము ఆపట్టణమందు కొనసాగించుటకై వాలంటీరుదళములపై దళ

భౌద్రపదమాసము]

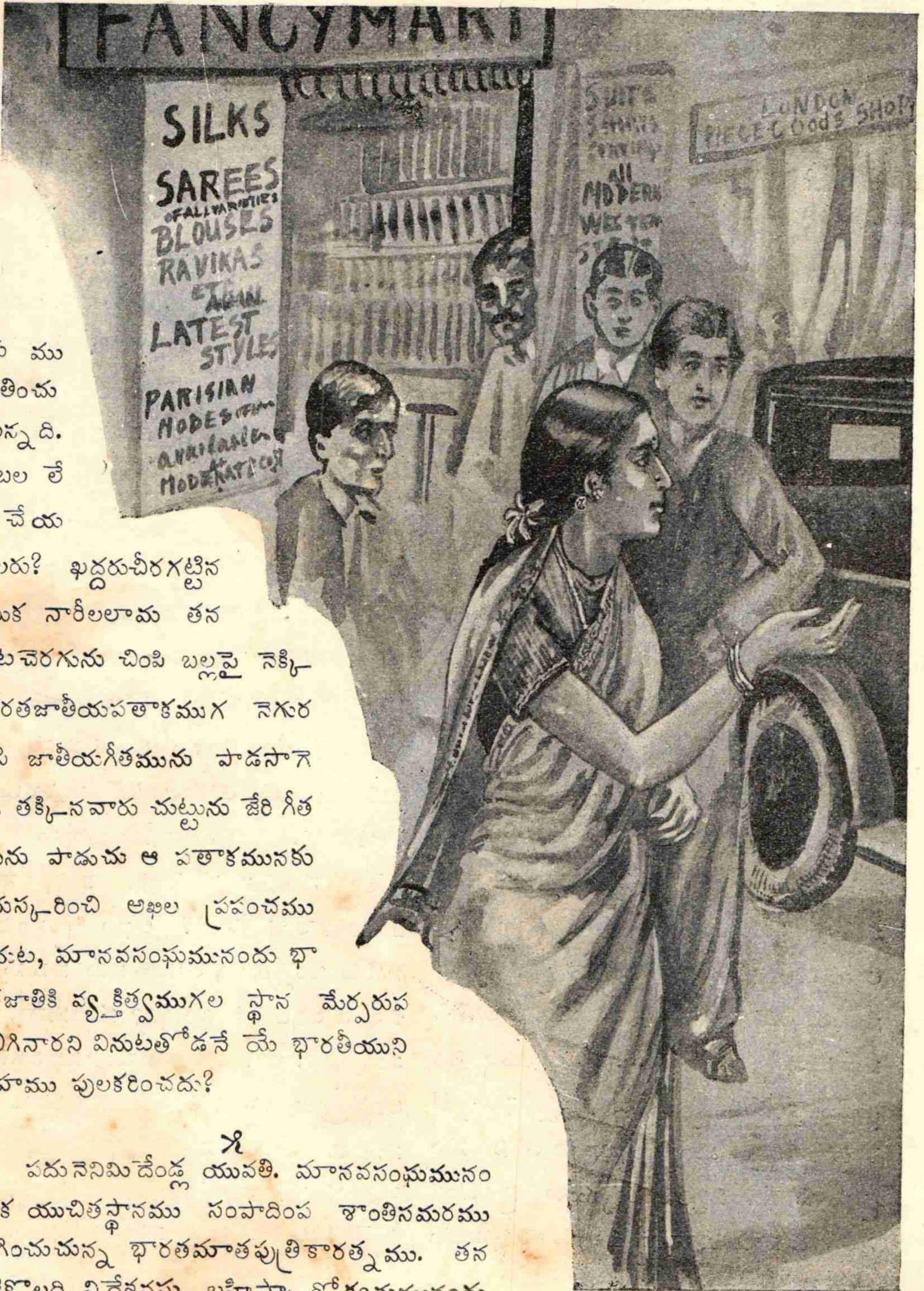
ములు వెళ్లినవి. వెళ్లినదారినే తిరిగివచ్చినవి. శాంతిసైన్యములు విశ్రాంతిలేకుండగ పని చేసినను ఫలితము శూన్యమైనది. పరిభవములు, పరిహాసములుమాత్రము పెరిగినవి. విదేశవస్తు విక్రయము అపట్టణమునందు మాత్రము విరివిగ కొనసాగుచున్నది.

౪

ప్రపంచ చారిత్రమునందు జగన్మాతలైన స్త్రీలు చేసిన మహోత్కృష్టకార్యములన్నియో గలవు. తన్ను శోధింపవచ్చిన త్రిమూర్తులను సాధించి బాలురగచేసి యాడింపగలిగినది అనసూయ. విధినిర్ణయమును ధిక్కరించి యముని బారినుండి భర్తను బ్రతికించుకొనగలిగినది సతీ సావిత్రీ. రాక్షస సామ్రాజ్యమునందుండియు, త్రిమూర్తులను వెక్కిరించిన రావణుని తిరస్కరించుచు పాతివ్రత్యము కాపాడుకొనగలిగినది లోకమాత సీత. నిండుసభయందు వలువలు విప్పబడినను మానమును రక్షించుకొనగలిగినది ద్రౌపది. రసపుత్ర యోధయాధములతో సహా చిత్తూరురాజ్యము నాశనమైనను గౌరవమును దక్కించుకొనగలిగినది పద్మిని. అబలయయ్యు సబలులైన శాత్రువ సైన్యములను చీకాకుపరిచి చీల్చి చెండాడగలిగినది ఝాన్సీ లక్ష్మీభాయి. స్త్రీయయ్యు తంత్రములపై కుతంత్రములను పన్ని పల్నాటి మేటి వీరుడైన మంత్రి బ్రహ్మనాయని మంత్రమును భేదించి తన దర్పమును ప్రకటింపగలిగినది నాయకురాలు. విజయోత్సాహము

లతో పరానురాజ్యమును కబళింప చనువెంచు ఆంగ్ల సైన్యములను దునుమాడగలిగినది జోన్ ఆఫ్ ఆర్కు కన్య. ఏ మానవుడును సాహసించి చేయజాలనట్టి ప్రయాణమును దలపెట్టి విమానముపై ఈ భూగోళమును చుట్టి రాగలిగినది మిస్ ఆమీ జాన్సన్.

అఖిల ప్రపంచ రాజకీయ తంత్రకుతంత్ర మహామంత్రములకు జనీవాపట్టణము పేనుపడిన రంగము. అందు అఖిల ప్రపంచ మహిళా సమావేశము జరిగినది పెక్కు జాతులవారందు పాల్గొనిరి. భారత స్త్రీలును పాల్గొనిరి. మహాసభ జయప్రదముగ జరిగినది. పలువురు స్త్రీజనోద్యమముల గురించి ఉపన్యసించిరి. ప్రస్తుత ప్రపంచ పరిణామమునవలోకించుచు తమకు వలయు తీర్మానముల గావించుకొనిరి. వెంటనే ఆయా జాతి స్త్రీలు నిర్ణయింపబడిన ప్రత్యేక స్థలములందు చేరి తమతమ జాతీయగీతములను బాడుచు వారి వారి జాతీయపతాకములకు వందనములు చేయసాగిరి. భారతనారీమణులును ఒక ప్రత్యేక స్థలమునందు చేరిరి. కాని, వారికి జాతీయపతాక మెద్ది? అఖిల ప్రపంచము నెదుట ఆంగ్లేయ పతాకమునకు నమస్కరించిన భారతజాతికి న్యక్తిత్వ ముండునా? తలవంపులు గాదా? వారి కిసుమంతదూరమున నె ఆంగ్లస్త్రీలు తమ పతాకము నెగురవేసి గీతములను పాడుచున్నారు. భారతస్త్రీ లేమి చేయగలరు? వారి కేమితెరవు గలదు? అందుకై నియమింపబడిన ఐదునిమిషముల సమ

యము
గతించు
చున్నది.
అబలలే
మిచేయ

గలరు? ఖద్దరుచీరగట్టిన
యొక నారీలలామ తన
పైటచెరగును చింపి బల్లపై నెక్కి
భారతజాతీయపతాకముగ నెగుర
వేసి జాతీయగీతమును పాడసాగె
ను. తక్కినవారు చుట్టును జేరి గీత
మును పాడుచు ఆ పతాకమునకు
నమస్కరించి అఖిల ప్రపంచము
నెదుట, మానవసంఘమునందు భా
రతజాతికి వ్యక్తిత్వముగల స్థాన మేర్పరుప
గలిగినారని వినుటతోడనే యే భారతీయుని
దేహము పులకరించదు?

❧

పదు నెనిమిదేండ్ల యువతి. మానవసంఘమునం
దొక యుచితస్థానము సంపాదించ శాంతినమరము
సాగించుచున్న భారతమాతపుత్రికారత్నము. తన
శక్తికొలది విదేశవస్తు బహిష్కారోద్యమమునందు

పాల్గొనుచున్నది. ఏయేస్థలములందు బహిష్కరణా
స్త్రము పనిచేయుట లేదో ఆయాస్థలములకెల్ల వెళ్లి
దేదీప్యమానముగ తనఁనిని కొనసాగించుచున్నది.

ఆకట్టణమునందు బహిష్కరణాస్త్రము పనిచేయు
టలేదని యామెకు దెలియవచ్చెను. తా నాఁనిని కొన
సాగించెదనని ఆమె బయలుదేరెను. ఆకట్టణము కుశే
రుల కునికొకట్టు. విలాసపురుషుల కాటకట్టు. పొగరు
బోతులపుట్ట. జార-వోరులకు నిలయము. అన్యాయముల
కాలయము. కాబట్టి, వెళ్లవలదని బంధు
వులు భయపెట్టిరి. స్నేహితులు వారించిరి.
అందరును బ్రతిమాలిరి. ఆమె వానిని విన
లేదు. వెంటనే ప్రయాణమై ఆకట్టణమునం
దున్న శాంతిశిబిరమునందు చేరెను. ఆశిబిర

వాసులుతమకుతమకు
జరిగిన పరాభవము

KESAVA

లను వినిపించిరి. వెళ్లవలదని చెప్పిరి. మరు నటి దినమున తాను తప్పక బహిష్కరణా శ్రమము ప్రయోగించెదనని యామె పట్టు బట్టెను. ఆంధ్రదేశమునం దన్నిప్రాంతముల బహిష్కారోద్యమము జయప్రదముగ కొన సాగించిన యొకకన్య ఆపట్టణమున కేతెంచిన దనియు, మరుదినమె యాపనిని కొనసాగించు ననియు నగరవాసులు మూలమూలలయందు మూకమూకలుజేరి చెప్పకొనసాగిరి. జరుగు చిత్రవిచిత్రములను జూచుటకు వస్తువిక్రయ శాలల చుట్టును జనులు గుంపుగుంపులుగ చేరిరి. ఆమె వారికి విదేశవస్తుబహిష్కారము గురించియు, స్వదేశవస్తు ప్రోత్సాహము గురించియు వివరించి చెప్పసాగెను. ఇంతలో ఘోర్డుమోటారు నెక్కి, ఇంగ్లీషుసూటుతో, పరాసుపేటుతో, బెల్జియమ్ టైతో, వియన్నాసులోచనములతో, నార్వేబూట్సులతో, అమెరికన్ క్రాపుతో, ఫ్రెంచి కటింగుతో, జర్మనుతైలములతో, స్విడన్ చేతిబెత్తముతో, వర్జీనియా సిగరెట్టుతో, కాకినాడ కారపు కిల్లి నమలుచు, పాశ్చాత్యపు టక్కుటిక్కులను ప్రదర్శించుచు, అభినవ వయ్యారములను వెలిబుచ్చుచు నవనాగరకత అంతయు తనముఖముపై ననే తాండవమాడుచున్నట్లు భ్రమించుచు ఒకయువకుడు విదేశవస్తుములను గొనుట కేతెంచెను. ఆమె యాతని జూచి “అయ్యా! తిన తిండియు, కట్ట బట్టయు, ఉండ ఉనికియు లేక మలమల మాడుచున్న కోట్లకొలది భారతీయులపేర నిన్ను బ్రతి

మాలుచున్నాను. విదేశవస్తుములు కొన వలను. ఇందునిమిత్తమై యేటేట అరువది కోట్ల రూపాయలు షరదేశముల కెగుమతి యగుచున్నవి. ఇట్లే కొంతకాలము జరిగిన యెడల భారతీయు లందరు ‘భిక్షాం దేహి’ యనెడి స్థితికి రాగలరు....” అని యేమేమియో చెప్పసాగెను. ఆధనమదాంధుడు ఆమె నాపాదమస్తకముగ నవలోకించెను. కనుబామలు చిట్లించెను. పెదవి విరిచెను. నిండు జవ్వరాలు. కథలయందును, కావ్యములందును చెప్పబడినవా రీమెకు సరిరారు. ఖద్దగచీర ఆమెసోయగమునకు మరింత వన్నెదెచ్చెను. అందును ఉత్సాహపూరితమై యున్నది గాన ఆమెముఖము జ్యోతివలె ప్రకాశింపసాగెను. ఆయువకుడు ఆమె నట్లే తేరిచూచిచూచి ఇట్లనెను:

“నీవు చెప్పి మాటలు వింటిని. నాస్థితి యిది. నా యిల్లంతయు విదేశవస్తుమయము. నా మోటారు విదేశవస్తువు. నావస్తుములు విదేశవస్తువులు. నాతలనిండ విదేశభావములు. నాకడుపునిండ విదేశఫలహారములు. నా యూపిరితిత్తులనిండ విదేశపు సిగరెట్ల పొగ. పెండ్లికై వేయిరూప్యములతో వస్తుములను కొనుటకు వచ్చితిని. నిన్నొక విషయ మడిగెదను. అందుకు నీ వంగీకరించిన నేటితో స్వదేశదీక్ష నవలంబించెదను. ఒక ముద్దు నిచ్చెదవా?”

చుట్టునున్న వారు భయాశ్చర్యసంభ్రమములతో నిశ్చేష్టులై నిలుచుండిరి. ఏమి

జరుగునో? ఆమె ఏమి చెప్పనో? ఒక నిమిష మైనది. రెండైనది. అంత నాభారత పుత్రికా రత్నము ద్విగుణోత్సాహముతో నిట్లనెను:

“నాకిరువుగు అన్నలు గలక. అను దినము నన్ను ముద్దిడుకొని ఆశీర్వదించి శాంతిసమరమునకు సంపుచున్నారు. యుగ యుగములనుండియు అనసూయ, నీత, సావిత్రి, పద్మిని, రాణీసంయుక్త మొదలగు పత్నివతామణులకు నిలయమైన యీ భారత మాత పుత్రికనైయుండియు, తరతరముల నుండి దాన్యమనుభవించుచు తద్విముక్తికై శాంతిసమర మొనర్చుచున్న భారతసైన్యము

నందు వీరవనితనైయుండియు, విదేశవస్తువు లనెడి హాలాహాలమునకు నాహుతియగు చున్న నీబోటి సోదరుని రక్షింప నొక ముద్దీయలేనా? నీవు నామూడవ తోబుట్టువు. అన్నా! తమ్ము రా! ఒకటిగాడు. వలయునన్ని నొనుము.”

ధనమదాంధుడు కొయ్య బా రెను. ఎగయూపిరిలేదు. దిగయూపిరి అంతకంటెను లేదు. ఒకడు వణకెను. దేహము కంపించెను. తల తిరిగెను. కనుచూపు తగ్గెను. కాళ్ల పటుత్వము తప్పెను. ముచ్చెమటలు గ్రమ్మె ను. “ప్రాణంబు ల్లావుల్దప్పె, మూర్ఛవచ్చె.”

